

УДК 342.92

DOI 10.33244/2617-4154.3(20).2025.51-60

Н. В. Лаговська,

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільного права та процесу,
Державний податковий університет
email: nvlagovska@i.ua

ORCID 0000-0002-1732-2351

АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ У СФЕРІ ОБІГУ ЗБРОЇ: АНАЛІЗ ЗАКОНОДАВСТВА ТА ПРАКТИКИ ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ ВПЛИВУ

У статті проаналізовано адміністративну відповідальність неповнолітніх за правопорушення, пов'язані зі зброєю, та з'ясовано, що вона залишається недостатньо вивченою в українській науці та законодавстві й містить прогалини у визначенні терміна «зброя», порядку застосування заходів впливу до неповнолітніх, а також у регулюванні відповідальності батьків за невиконання обов'язків щодо виховання. Виявлено, що це ускладнює правозастосування, призводить до неоднакової судової практики та створює правову невизначеність у сфері обігу вогнепальної, холодної й пневматичної зброї.

У статті проаналізовано поняття та види зброї, що застосовуються в адміністративному праві України (вогнепальна, холодна та пневматична), визначено прогалини в законодавстві, які ускладнюють кваліфікацію правопорушень. Виявлено, що більшість справ, пов'язаних з незаконним поводженням зі зброєю неповнолітніми, закривається через недосягнення віку відповідальності або відсутність складу правопорушення. Водночас судова практика демонструє різне застосування ст. 184 і ст. 241 КУпАП до неповнолітніх та їхніх батьків, що підкреслює потребу в уніфікації підходів. Наведено приклади реальних судових справ, що ілюструють особливості призначення заходів впливу залежно від віку порушника, характеру правопорушення й обставин справи.

Запропоновано внести такі зміни до законодавства України для усунення виявлених проблем: закріпити в законодавстві поняття «зброя» з урахуванням її видів і параметрів; врегулювати порядок застосування заходів впливу до неповнолітніх із урахуванням віку, характеру правопорушення та обставин справи; уточнити відповідальність батьків за недбалість у вихованні та її межі; розробити методичні рекомендації для судів щодо уніфікації практики застосування ст. 241 КУпАП; передбачити особливості відповідальності неповнолітніх у періоди надзвичайних ситуацій та воєнного стану.

Впровадження цих пропозицій сприятиме підвищенню ефективності адміністративного впливу на неповнолітніх, забезпеченню єдиної судової практики та посиленню виховної функції законодавства в сфері обігу зброї.

Ключові слова: *неповнолітні, адміністративна відповідальність, адміністративні правопорушення, зброя, вогнепальна зброя, холодна зброя, пневматична зброя, заходи впливу, судова практика.*

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку українського суспільства проблематика, пов'язана з обігом зброї, набуває особливої актуальності. В умовах воєнного стану, запровадженого в Україні у зв'язку зі збройною агресією Російської Федерації, спостерігається істотне зростання кількості одиниць зброї серед цивільного населення. Ця тенденція, з одного боку, є закономірною реакцією суспільства на потребу в самообороні, а з іншого – створює ряд правових і соціальних ризиків, пов'язаних із незаконним обігом зброї та її використанням не за призначенням. За звичайних умов складно передбачити, що зброя може потрапити до рук неповнолітніх, проте в умовах збройного конфлікту та часткової втрати контролю за її зберіганням такі випадки трапляються дедалі частіше. Недбалість дорослих, необережне поводження зі зброєю або прагнення неповнолітніх до екстремальної поведінки можуть призводити до суспільно небезпечних наслідків.

Попри те, що в судовій практиці адміністративні правопорушення, пов'язані з використанням вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї, не становлять значної частки від загальної кількості справ, ця категорія правопорушень потребує ретельного аналізу в контексті сучасних викликів воєнного часу. Саме потреба в осмисленні правових аспектів обігу зброї серед цивільного населення в умовах воєнного стану зумовила вибір теми цього дослідження.

Аналіз останніх досліджень. Проблематика відповідальності неповнолітніх за адміністративні правопорушення є предметом активного наукового аналізу як вітчизняних, так і зарубіжних дослідників. Актуальність цього питання зумовлена не лише його правовою, а й глибокою морально-етичною складовою, адже порушення закону неповнолітніми завжди викликає суспільний резонанс і потребує особливого підходу до пошуку ефективних механізмів реагування.

Питанням адміністративної відповідальності неповнолітніх у своїх працях приділяли увагу Р. В. Кімлик, О. М. Резнік, О. Л. Чернецький та інші вчені. Окремі аспекти, пов'язані із визначенням поняття та правовим режимом зброї, досліджували науковці А. В. Корнієць, В. П. Петков, О. С. Фролов тощо.

Водночас більшість наукових праць зазначених авторів стосується загальних аспектів адміністративної відповідальності неповнолітніх. У зв'язку з цим у статті увагу зосереджено на аналізі особливостей вчинення адміністративних правопорушень неповнолітніми, пов'язаних із використанням вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї, що набуває особливої значущості в умовах воєнного стану в Україні.

Мета статті полягає в комплексному дослідженні адміністративної відповідальності неповнолітніх за правопорушення, пов'язані з обігом, зберіганням і використанням

зброї, за рахунок аналізу нормативно-правового регулювання зазначеного питання та узагальнення судової практики з метою визначення ступеня їхньої узгодженості й ефективності в сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу. Аналіз заявленої проблематики доцільно розпочати з уточнення базових понять, що становлять теоретико-правове підґрунтя дослідження. Відповідно до абз. 1 ст. 9 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) адміністративне правопорушення визначається як протиправна, винна (умисна або необережна) дія чи бездіяльність, яка посягає на громадський порядок, власність, права та свободи громадян, а також на встановлений порядок управління і за яку законом передбачено адміністративну відповідальність.

Загальне правило притягнення до адміністративної відповідальності закріплено в ст. 12 КУпАП, згідно з якою відповідальність несуть особи, що досягли на момент вчинення правопорушення шістнадцятирічного віку [1]. У зв'язку з цим виникає потреба у визначенні особливостей адміністративної відповідальності неповнолітніх.

Відповідно до чинного законодавства неповнолітньою вважається особа віком від 16 до 18 років. Якщо ж правопорушення вчинено особою, яка не досягла 16-річного віку, провадження в справі, згідно з п. 2 ч. 1 ст. 247 КУпАП, не може бути розпочато, а розпочате підлягає закриттю. Винятком є випадки, коли вік суб'єкта правопорушення визначено безпосередньо в диспозиції статті, як, наприклад, у ст. 173-4 КУпАП «Булінг (цькування) учасника освітнього процесу», де йдеться також про малолітніх осіб [1].

Кодекс України про адміністративні правопорушення містить ряд положень, які передбачають відповідальність за правопорушення, пов'язані з обігом і використанням зброї. Зокрема, у ньому встановлено адміністративну відповідальність за: *стрільбу з вогнепальної, холодної металевий чи пневматичної зброї*, а також із пристроїв для відстрілу патронів, споряджених гумовими або аналогічними за властивостями металевими снарядами несмертельної дії, у населених пунктах чи в невідведених для цього місцях або з порушенням встановленого порядку (ст. 174 КУпАП); *порушення громадянами порядку придбання, зберігання, передачі або продажу вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї* (ст. 190 КУпАП); *порушення правил зберігання, носіння або перевезення нагородної, вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї*, а також бойових припасів (ст. 191 КУпАП); *порушення строків реєстрації (перереєстрації) нагородної, вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї та правил взяття її на облік* (ст. 192 КУпАП); *ухилення від реалізації вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї та бойових припасів* (ст. 193 КУпАП); *порушення працівниками торговельних підприємств (організацій) встановленого порядку продажу вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї й бойових припасів* (ст. 194 КУпАП); *порушення працівниками підприємств, установ та організацій правил зберігання або перевезення вогнепальної, холодної чи пневматичної зброї й бойових припасів* (ст. 195 КУпАП) та інші правопорушення, передбачені чинним законодавством.

На сьогодні в українському законодавстві відсутнє єдине та чітке визначення поняття «зброя», що ускладнює процес правової кваліфікації певних предметів як зброї. Це зі свого боку створює труднощі для правозастосовної практики, зокрема у сфері адміністративної відповідальності.

Лаговська Н. В. Адміністративні правопорушення неповнолітніх у сфері обігу зброї: аналіз законодавства та практики застосування заходів впливу

Як слушно зауважують А. В. Корнієць та О. С. Фролов, для адміністративного права надзвичайно важливим є чітке розуміння сутності терміна «зброя». Адже саме органи виконавчої влади, насамперед органи внутрішніх справ, наділяються виключними повноваженнями щодо регулювання обігу зброї. Невизначеність, надмірно широке або, навпаки, звужене тлумачення цього поняття може призвести до порушення прав і законних інтересів громадян та юридичних осіб – учасників адміністративно-правових відносин [2, с. 8].

У чинному законодавстві України існує кілька різних підходів до визначення зброї, однак жоден із них не має універсального характеру. Так, відповідно до абз. 2 п. 1.3 Інструкції про застосування зброї, бойової техніки, озброєння Державної прикордонної служби України, спеціальних засобів і заходів фізичного впливу під час охорони державного кордону та виключної (морської) економічної зони України зброя визначається як предмети й пристрої, призначені для ураження живих цілей, кораблів, літальних апаратів та інших об'єктів і такі, що не мають іншого призначення [3]. Це визначення має спеціалізований (відомчий) характер.

Водночас Модельний закон про зброю пропонує більш узагальнене тлумачення: зброя – це пристрої та предмети, конструктивно призначені для ураження живих чи інших цілей, а також для подачі сигналів [4]. Отже, у національному правовому полі співіснують як вузькі (спеціальні), так і загальні дефініції поняття «зброя», що вимагає подальшої систематизації та уніфікації на рівні законодавства.

Проаналізувавши наукові публікації науковців, пропонуємо таке дефініційне формулювання поняття «зброя»: зброя – це предмет матеріального світу або пристрій, конструктивно й функціонально призначений для ураження живих чи інших цілей або для подачі сигналів, використання яких пов'язане з потребою в отриманні спеціального дозволу (надання права) уповноваженим органом державної влади щодо їхнього придбання, носіння, зберігання та використання.

Зброю класифікують за різними ознаками; у межах цього дослідження зосереджено увагу на вогнепальній, холодній і пневматичній зброї. Хоча загальна класифікація охоплює ширший перелік видів, предметом нашого аналізу є саме ті категорії зброї, застосування яких може зумовити адміністративну відповідальність.

Відповідно до п. 8.2 Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної та холодної (охолощеної) зброї під вогнепальною зброєю розуміють вироби, які призначені для ураження цілей металевими снарядами, що набувають спрямованого руху в стволі внаслідок дії газів, утворених у результаті згоряння металевих зарядів, і мають достатню кінетичну енергію для ураження цілі на визначеній відстані [5].

Холодна зброя – це предмети та пристрої, конструктивно призначені та за своїми властивостями придатні для неодноразового заподіяння тяжких або смертельних тілесних ушкоджень за допомогою безпосередньої дії, без застосування кінетичної енергії металевих зарядів, водночас дія таких предметів ґрунтується на використанні м'язової сили людини (п. 8.1 зазначеної Інструкції) [5].

Оскільки у вітчизняному законодавстві відсутнє визначення «пневматичної зброї», на нашу думку, варто застосовувати визначення, сформульоване А. В. Корніцем та О. С. Фроловис: «Пневматична зброя» – це пристрої та прилади, конструктивно призначені й технічно придатні для прицільного механічного ураження цілі металевим снарядом, який отримує кінетичну енергію від стисненого газу або повітря» [2].

Дослідивши основні види зброї, потрібно також приділити окрему увагу правовим наслідкам її застосування неповнолітніми особами. Адміністративна відповідальність у цьому випадку є ключовим механізмом забезпечення суспільної безпеки та запобігання небезпечним наслідкам неналежного поводження зі зброєю. Тому приділимо окрему увагу аналізу чинного законодавства, що визначає порядок та особливості застосування заходів адміністративного впливу до осіб віком від 16 до 18 років у разі порушень правил обігу та використання вогнепальної, холодної або пневматичної зброї.

Щодо адміністративної відповідальності неповнолітніх, ст. 241 КУпАП передбачає, що за вчинення адміністративних правопорушень особами у віці від 16 до 18 років можуть застосовуватися такі заходи впливу [1]: зобов'язання публічно або в іншій формі попросити вибачення в потерпілого; попередження; догана або сувора догана; передача неповнолітнього під нагляд батькам або особам, які їх замінюють, під нагляд педагогічного чи трудового колективу за їхньою згодою, а також окремим громадянам на їхнє прохання.

Таке законодавче регулювання спрямоване на поєднання виховного та превентивного ефекту в заходах впливу до неповнолітніх, що є ключовим для системи адміністративної відповідальності молоді.

Відповідно до ст. 13 КУпАП неповнолітній може притягуватися до адміністративної відповідальності на загальних підставах за вчинення правопорушень, пов'язаних зі зброєю, передбачених статтями 174 та 190–195 КУпАП. Водночас з урахуванням віку та соціального статусу порушника до нього можуть бути застосовані спеціальні заходи впливу, визначені ст. 241 КУпАП, що спрямовані на виховний і превентивний ефект у процесі правозастосування.

Порядок застосування заходів впливу, передбачених ст. 241 КУпАП, в українському законодавстві містить прогалини. Призначення конкретного заходу здійснюється виключно за рішенням суду з урахуванням віку, соціального статусу порушника та обставин конкретної справи. Частина науковців зауважує, що заходи, передбачені ст. 241 КУпАП, не є адміністративними стягненнями в розумінні ст. 23 КУпАП. Вони розглядаються як альтернативні види впливу, мета яких має виховний і превентивний характер: зміна поведінки порушника й запобігання повторним правопорушенням можливі без застосування жорстких санкцій.

З метою кращого розуміння практики застосування адміністративної відповідальності до неповнолітніх за правопорушення, пов'язані зі зброєю, нами було проаналізовано справи з Єдиного реєстру судових рішень. На основі отриманої інформації здійснено систематизацію та узагальнення матеріалів, що дало змогу зробити відповідні висновки щодо характеру порушень, застосованих заходів впливу й особливостей їхнього правозастосування.

Аналіз судової практики свідчить, що більшість справ, пов'язаних із незаконним поводженням зі зброєю неповнолітніми, закриваються на підставі недосягнення віку, з якого настає адміністративна відповідальність, або через відсутність належного предмета правопорушення. У разі коли неповнолітній не досяг 16 років, до відповідальності притягаються його батьки або особи, які їх замінюють, за невиконання обов'язків щодо виховання дітей (ст. 184 КУпАП), а на них накладається штраф у розмірі від 30 до 50 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян залежно від наслідків і поведінки батьків. У разі відсутності предмета правопорушення відповідальність не настає ні для неповнолітнього, ні для його батьків.

Наприклад, Київський районний суд м. Полтави в справі від 23.09.2019 № 552/4803/19 встановив, що неповнолітній вчинив адміністративне правопорушення за ст. 174 КУпАП – стріляв з пневматичної зброї в не відведеному для цього місці. Однак, оскільки він не досяг 16 років, до адміністративної відповідальності мав притягуватися один із батьків за ч. 3 ст. 184 КУпАП. Водночас встановлено, що в діях неповнолітнього не було складу правопорушення, адже ст. 174 КУпАП передбачає відповідальність за стрільбу з вогнепальної чи холодної металеві зброї, пристроїв для відстрілу патронів із гумовими або аналогічними металевими снарядами несмертельної дії або з пневматичної зброї калібру понад 4,5 мм і швидкістю польоту кулі понад 100 м/с. Пневматична зброя, з якої стріляв неповнолітній, мала калібр 4,5 мм, що не відповідало вимогам диспозиції статті, у зв'язку з чим від відповідальності був звільнений і батько, а справу закрито [6].

Цікавим є той факт, що в одному й тому самому суді розглядалися дві справи з різницею в 20 днів, проте результати їх вирішення були різними. У наведеній вище справі справу закрито через відсутність складу правопорушення. В іншій справі дії одного з батьків були перекваліфіковані на ч. 1 ст. 184 КУпАП, що передбачає «ухилення батьків або осіб, які їх замінюють, від виконання передбачених законодавством обов'язків щодо забезпечення необхідних умов життя, навчання та виховання неповнолітніх дітей», тоді як ч. 3 ст. 184 КУпАП стосується «вчинення неповнолітніми віком від 14 до 16 років правопорушень, відповідальність за які передбачено КУпАП, крім порушень, передбачених ст. 3 або 4 ст. 173-4 КУпАП». З урахуванням обставин цієї справи суд застосував до батьків попередження як захід виховного впливу [7].

На нашу думку, у другій справі була правильна кваліфікація дій і справедливий вирок, оскільки відсутність складу правопорушення в діях неповнолітнього не звільняє батьків від відповідальності. Недбалість батьків могла призвести до негативних наслідків, тому застосування заходу впливу з метою виховання було обґрунтованим і відповідало принципу диспозитивності.

Якщо особа вже досягла 16 років і вчинила адміністративне правопорушення у сфері обігу зброї, відповідальність настає безпосередньо для неї. Водночас суд враховує її неповнолітній статус і може застосувати заходи впливу, передбачені ст. 241 КУпАП. За правопорушення, передбачені ст. 174 та ст. 190–195 КУпАП, відповідальність неповнолітнього настає на загальних підставах, що дає змогу застосовувати такі заходи, як штраф. У вітчизняній судовій практиці випадків накладення штрафу на неповнолітніх за

ці статті нами виявлено не було, тому для ілюстрації наведемо приклад, коли стягнення до неповнолітнього за правопорушення, передбачене ст. 174 КУпАП, було застосовано на підставі ст. 241 КУпАП.

Бердянський міськрайонний суд Запорізької області у справі від 18 червня 2019 року № 310/3922/19 розглянув обставини, за яких неповнолітній, який досяг 16 років, стріляв із пневматичної зброї в громадському, не відведеному для цього місці, що становить правопорушення за ст. 174 КУпАП. У судовому засіданні неповнолітній визнав провину, зазначив, що є студентом і не має постійного доходу, просив суворо не карати та пообіцяв більше не порушувати закон.

Урахувавши вік порушника та всі обставини справи, суд, відповідно до ч. 2 ст. 13 та ст. 241 КУпАП, призначив попередження як виховний захід [7]. Це свідчить, що якщо адміністративне правопорушення має незначний характер, не завдало шкоди, ніхто не постраждав, а винний є неповнолітнім, до нього застосовуються заходи впливу, передбачені ст. 241 КУпАП, виключно з метою виховання.

Якщо суд накладає штраф, а неповнолітній не має змоги його сплатити, згідно з ч. 2 ст. 307 КУпАП штраф стягується з батьків або осіб, які їх замінюють [1]. Отже, незважаючи на визнану законодавцем певну самостійність неповнолітнього, відповідальність за його дії несуть і батьки.

Висновки. Під час дослідження адміністративної відповідальності неповнолітніх за правопорушення, пов'язані зі зброєю, виявлено ряд проблемних аспектів, що потребують удосконалення чинного законодавства та практики його застосування:

1. *Відсутність єдиного визначення поняття «зброя»* в національному законодавстві ускладнює кваліфікацію правопорушень і призводить до неоднакової судової практики. Потрібно внести чітке та універсальне визначення терміна «зброя» в КУпАП та інші нормативні акти, що регулюють обіг зброї, із зазначенням видів (вогнепальна, холодна, пневматична) та параметрів, які визначають правовий режим їхнього використання.

2. *Неврегульованість порядку застосування заходів впливу до неповнолітніх* створює правову невизначеність і різні підходи судів до аналогічних ситуацій. Варто передбачити в КУпАП чіткий порядок вибору та призначення заходів впливу до неповнолітніх із урахуванням віку, характеру правопорушення та обставин справи.

3. *Неузгодженість між віком адміністративної відповідальності та відповідальністю батьків* у разі недосягнення неповнолітнім 16 років потребує уточнення. Законодавець може визначити конкретні критерії, за яких батьки несуть відповідальність за невиконання обов'язків щодо виховання, а також порядок її застосування, щоб уникнути суперечливих судових рішень.

4. *Відсутність практичного механізму розмежування відповідальності неповнолітнього та його батьків* у випадках, коли порушення мало незначний характер і не завдало шкоди, потребує розробки методичних рекомендацій для судів і органів внутрішніх справ. Це дасть змогу забезпечити єдину правозастосовну практику та ефективність виховного впливу.

5. *Потреба у врахуванні сучасних умов безпеки, зокрема воєнного стану*, під час розгляду правопорушень із використанням зброї. Варто передбачити окремі положення

щодо відповідальності неповнолітніх у періоди надзвичайних ситуацій та воєнного стану, що дасть змогу більш адекватно реагувати на потенційно небезпечні дії.

Отже, внесення зазначених змін до законодавства дасть нагоду підвищити ефективність адміністративного впливу на неповнолітніх, забезпечити єдину судову практику, посилити виховну функцію законодавства та підвищити безпеку суспільства у сфері обігу зброї.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X / Верховна Рада України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення: 19.10.2025).
2. Корнієць А. В., Фролов О. С. Організація соціальних систем обігу зброї : монографія / за заг. ред. В. П. Петкова. Київ : КНТ, 2008. 182 с.
3. Про затвердження Інструкції про застосування зброї, бойової техніки, озброєння кораблів (катерів), літаків і вертольотів Державної прикордонної служби України, спеціальних засобів та заходів фізичного впливу під час охорони державного кордону та виключної (морської) економічної зони України : наказ Адміністрації ДПС України від 21.10.2003 № 200. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0963-03> (дата звернення: 19.10.2025).
4. Модельний закон про зброю : Модель № 997_a16 від 06.12.1997 / Міжпарламентська асамблея держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав. URL : https://zakononline.ua/documents/show/198594_198659 (дата звернення: 20.10.2025).
5. Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів : наказ Міністерства внутрішніх справ України від 21.08.1998 № 622. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98> (дата звернення: 19.10.2025).
6. Рішення Київського районного суду м. Полтави у справі від 23.09.2019 № 552/4803/19. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/83726319> (дата звернення: 19.10.2025).
7. Рішення Київського районного суду м. Полтави у справі від 13.10.2019 № 552/4803/20. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/83726319> (дата звернення: 19.10.2025).

REFERENCE

1. Code of Ukraine on Administrative Offenses dated 07.12.1984 No. 8073-X / Verkhovna Rada of Ukraine. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (accessed: 19.10.2025).

2. Korniiets A. V., Frolov O. S. Organization of Social Systems of Weapons Circulation : monograph / Ed. by V. P. Petkov. Kyiv : KNT, 2008. 182 p.
3. On Approval of the Instruction on the Use of Weapons, Combat Equipment, Armament of Ships (Boats), Aircraft and Helicopters of the State Border Guard Service of Ukraine, Special Means and Measures of Physical Influence During Protection of the State Border and Exclusive (Maritime) Economic Zone of Ukraine : Order of the Administration of the State Border Guard Service of Ukraine dated 21.10.2003 No. 200. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0963-03> (accessed: 19.10.2025).
4. Model Law on Weapons : Model No. 997_a16 dated 06.12.1997 / Interparliamentary Assembly of the CIS Member States. URL : https://zakononline.ua/documents/show/198594_198659 (accessed: 20.10.2025).
5. On Approval of the Instruction on the Procedure for Manufacturing, Acquisition, Storage, Accounting, Transportation and Use of Firearms, Pneumatic, Cold and Deactivated Weapons : Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine dated 21.08.1998 No. 622. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98> (accessed: 19.10.2025).
6. Decision of the Kyiv District Court of Poltava in Case dated 23.09.2019 No. 552/4803/19. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/83726319> (accessed: 19.10.2025).
7. Decision of the Kyiv District Court of Poltava in Case dated 13.10.2019 No. 552/4803/20. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Review/83726319> (accessed: 19.10.2025).

N. V. Lagovska. ADMINISTRATIVE OFFENSES COMMITTED BY MINORS IN THE SPHERE OF WEAPONS CIRCULATION: ANALYSIS OF LEGISLATION AND PRACTICE OF APPLYING MEASURES OF INFLUENCE

The article analyzes the administrative liability of minors for offenses related to weapons and establishes that this issue remains insufficiently studied in Ukrainian legal science and legislation. Significant gaps have been identified in the definition of the term "weapon", the procedure for applying measures of influence to minors, and the regulation of parental liability for failure to fulfill upbringing responsibilities. These gaps complicate law enforcement, lead to inconsistent judicial practice, and create legal uncertainty in the sphere of handling firearms, cold weapons, and pneumatic weapons.

The article examines the concepts and types of weapons applied in Ukrainian administrative law (firearms, cold weapons, and pneumatic weapons) and identifies legislative gaps that complicate the qualification of offenses. It has been found that most cases involving unlawful handling of weapons by minors are closed due to the minor not reaching the age of administrative responsibility or the absence of an offense. At the same time, judicial practice demonstrates varied application of Articles 184 and 241 of the Code of Ukraine on Administrative Offenses (CUAO) concerning minors and their parents, highlighting the need for unified approaches. Real court cases are presented to illustrate the specifics of applying measures of influence depending on the age of the offender, the nature of the offense, and the circumstances of the case.

The author proposes the following legislative amendments to the Ukrainian law to address the identified issues: establish in legislation a clear definition of the term "weapon"

taking into account its types and parameters; regulate the procedure for applying measures of influence to minors, considering their age, the nature of the offense, and the circumstances of the case; clarify parental responsibility for negligence in upbringing and its limits; develop methodological recommendations for courts to unify the practice of applying Article 241 CUAO; and provide for specific features of minors' liability during states of emergency and martial law. Implementing these proposals will enhance the effectiveness of administrative influence on minors, ensure consistent judicial practice, and strengthen the educational function of legislation in the sphere of weapon circulation.

Keywords: *minors, administrative liability, administrative offenses, weapons, firearms, cold weapons, pneumatic weapons, measures of influence.*

Стаття надійшла до редколегії 9 жовтня 2025 року